

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (osmo vijeće)

5. listopada 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Nepostojanje razumne sumnje – Zračni prijevoz – Uredba (EZ) br. 261/2004 – Članak 2. točka (l) – Pojam ‚otkazivanje‘ – Let s nezakazanim pristajanjem u zračnu luku“

U predmetu C-32/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Amtsgericht Dresden (Općinski sud u Dresdenu, Njemačka), odlukom od 10. prosinca 2015., koju je Sud zaprimio 10. prosinca 2015., u postupku

Ute Wunderlich

protiv

Bulgarian Air Charter Limited

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: D. Šváby (izvjestitelj), predsjednik vijeća, M. Safjan i M. Vilaras, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Bulgarian Air Charter Limited, P. Kauffmann, *Rechtsanwalt*,
- za francusku vladu, D. Colas i M. L. Kitamura, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, W. Mölls i K. Simonsson, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, sukladno članku 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

* Jezik postupka: njemački

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (l) Uredbe (EZ) Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između U. Wunderlich i zračnog prijevoznika Bulgarian Air Charter Limited u vezi s odbijanjem potonjeg da prvonavedenoj nadoknadi štetu zbog nezakazanog pristajanja njezina leta u zračnu luku prije dolaska na konačno odredište.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 1., 2. i 4. Uredbe br. 261/2004 glase:
 - „(1) Aktivnost Zajednice u području zračnog prijevoza usmjerena je, pored ostalih stvari, na osiguravanje visoke razine zaštite putnika. Uz to, u potpunosti bi trebalo voditi računa o obvezama zaštite potrošača općenito.
 - (2) Uskraćivanje ukrcaja i otkazivanje ili kašnjenje leta uzrokuju ozbiljne probleme i neugodnosti putnicima.
 - [...]
 - (4) Zajednica bi stoga trebala povisiti standarde zaštite propisane tom Uredbom, kako bi ojačala prava putnika i osigurala djelovanje zračnih prijevoznika sukladno ujednačenim uvjetima na liberaliziranom tržištu.”
- 4 Članak 2. točka (l) te uredbe propisuje da „otkazivanje” znači „otkazivanje leta koji je prethodno bio zakazan i na kojem je najmanje jedno mjesto bilo rezervirano”.
- 5 Članak 5. stavak 1. navedene uredbe predviđa:

„U slučaju otkazivanja leta, dotični putnici:

[...]

 - (c) imaju pravo na odštetu od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 7., osim ako:
 - i. su obaviješteni o otkazivanju leta najmanje dva tjedna prije vremena polaska predviđenog redom letenja; ili
 - ii. su obaviješteni o otkazivanju leta u roku od dva tjedna do sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje koje im omogućuje da oputuju ne više od dva sata prije vremena polaska predviđenog redom letenja i da stignu u mjesto odredišta unutar četiri sata od planiranog vremena dolaska; ili
 - iii. u roku od sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje, čime im je omogućeno da oputuju ne više od sat vremena ranije od predviđenog vremena polaska i da stignu u mjesto odredišta unutar dva sata od planiranog vremena dolaska.”
- 6 Članak 7. stavak 1. te uredbe propisuje da u slučaju otkazivanja leta putnici ostvaruju pravo na odštetu u iznosu od 250 EUR za sve letove dužine 1 500 km ili kraće.

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 7 U. Wunderlich rezervirala je kod zračnog prijevoznika Bulgarian Air Charter let s predviđenim polijetanjem 13. rujna 2014. u 11:40 h iz Bourgasa (Bugarska) i slijetanjem istoga dana u 13:00 h u Dresden (Njemačka).
- 8 Zrakoplov na predmetnom letu poletio je u predviđeno vrijeme, ali je nezakazano pristao u zračnu luku u Pragu (Republika Češka), da bi naposljetku sletio u Dresden u 15:20 h sa zakašnjenjem u dolasku od 2 sata i 20 minuta.
- 9 U. Wunderlich pokrenula je postupak pred Amtsgerichtom Dresden (Općinski sud u Dresdenu, Njemačka) kako bi ostvarila isplatu odštete u iznosu od 250 eura predviđenu u člancima 5. i 7. Uredbe br. 261/2004 u slučaju otkazivanja leta.
- 10 U vezi s time, sud koji je uputio zahtjev smatra da za tumačenje pojma „otkazivanje” u smislu članka 2. točke (l) Uredbe br. 261/2004 pojam „plan puta”, kako ga je Sud definirao, treba tumačiti u skladu s presudom od 13. listopada 2011., Sousa Rodríguez i dr. (C-83/10, EU:C:2011:652) kao put koji zrakoplov mora prijeći od polazišne do odredišne zračne luke prema vremenskom rasporedu, što znači da zrakoplov mora krenuti u skladu sa zakazanim planom puta i doći na svoje odredište kako je navedeno u navedenom planu puta. On u tom pogledu smatra da iz presude od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr. (C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716), proizlazi da je plan puta bitan element leta koji se mora izvršiti u skladu s rasporedom letenja koji je prijevoznik unaprijed utvrdio. On također navodi da se, s obzirom na nužno razlikovanje između zakašnjenja i otkazivanja, let može smatrati otkazanim jedino ako je zračni prijevoznik prevezao putnike drugim letom, čiji se prethodni raspored letenja razlikuje od rasporeda letenja prethodno zakazanog leta. On iz toga zaključuje da je plan puta bitan element leta.
- 11 Štoviše, sud koji je uputio zahtjev navodi da je na temelju presude od 13. listopada 2011., Sousa Rodríguez i dr. (C-83/10, EU:C:2011:652), veći broj njemačkih sudova smatrao da odstupanje zrakoplova od zakazanog plana puta i nezakazano pristajanje u zračnu luku predstavljaju znatnu izmjenu prethodnog plana puta pa treba smatrati da zakazani let nije izvršen.
- 12 U tim okolnostima Amtsgericht Dresden (Općinski sud u Dresdenu) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li riječ o otkazivanju leta u smislu članka 2. stavka 1. Uredbe br. 261/2004 ako je zrakoplov uzletio po zakazanom rasporedu letenja i sletio na predviđeno odredište s najviše tri sata zakašnjenja, ali je u međuvremenu nezakazano pristao u zračnu luku?”

O prethodnom pitanju

- 13 Na temelju članka 99. Poslovnika Suda, kad je pitanje postavljeno u prethodnom postupku jednako pitanju o kojem je Sud već odlučivao, kad se odgovor na takvo pitanje može jasno izvesti iz sudske prakse, ili kad odgovor ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može u svakom trenutku na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika odlučiti obrazloženim rješenjem.
- 14 U ovom predmetu valja primijeniti tu odredbu.
- 15 Sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjem u biti pita treba li članak 2. točku (l) Uredbe br. 261/2004 tumačiti na način da se mora smatrati otkazanim let čija su mjesta polaska i dolaska u skladu sa zakazanim rasporedom letenja, ali tijekom kojega je izvršeno nezakazano pristajanje u zračnu luku.

- 16 Uvodno valja navesti da članak 2. točka (l) Uredbe br. 261/2004 „otkazivanje” definira kao „otkazivanje leta koji je prethodno bio zakazan i na kojem je najmanje jedno mjesto bilo rezervirano”.
- 17 U tom pogledu Sud je pojasnio da je u načelu moguće zaključiti da je let otkazan ako je napušten raspored letenja početnog leta, a putnici s tog leta pridružuju se putnicima na letu koji je također zakazan ali neovisno o letu koji su rezervirali putnici koji su na taj način premješteni (vidjeti presudu od 13. listopada 2011., Sousa Rodríguez i dr., C-83/10, EU:C:2011:652, t. 30. kao i navedenu sudsku praksu).
- 18 Međutim, ne može se smatrati da let, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, čija su mjesta polaska i dolaska u skladu s prethodnim rasporedom letenja i zbog kojega nije došlo do premještanja putnika na drugi let uslijed odstupanja od rasporeda letenja leta koji su rezervirali, nije izvršen u smislu članka 3. točke (l) Uredbe br. 261/2004 (vidjeti u tom smislu presudu od 13. listopada 2011., Sousa Rodríguez i dr., C-83/10, EU:C:2011:652, t. 28. kao i navedenu sudsku praksu).
- 19 Činjenica da je tijekom leta provedeno nezakazano pristajanje u zračnu luku ne može dovesti u pitanje to utvrđenje pa se stoga ne može smatrati da je navedeni let otkazan.
- 20 U tom pogledu iz sudske prakse Suda doista proizlazi da je plan puta bitan element leta s obzirom na to da se taj let izvršava u skladu s rasporedom letenja koji je prijevoznik unaprijed utvrdio (presuda od 13. listopada 2011., Sousa Rodríguez i dr., C-83/10, EU:C:2011:652, t. 27.)
- 21 Međutim, izjednačavanje leta koji dolazi na svoje predviđeno krajnje odredište nakon nezakazanog pristajanja u zračnu luku s otkazanim letom i, stoga, nametanje zračnom prijevozniku obveze isplate putnicima tog leta odštete propisane u članku 5. stavku 1. točki (c) i članku 7. Uredbe br. 261/2004 ne bi bilo u skladu ni s ciljem te uredbe ni s načelom jednakog postupanja.
- 22 S jedne strane, nesporno je da Uredba br. 261/2004 nastoji osigurati, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 1., 2. i 4., visoku razinu zaštite putnika i potrošača time što jača njihova prava u određenim situacijama koje uzrokuju ozbiljne probleme i neugodnosti te im standardizirano i neposredno naknađuje štetu (presuda od 22. lipnja 2016., Mennens, C-255/15, EU:C:2016:472, t. 26. i navedena sudska praksa).
- 23 Međutim, činjenica da je tijekom leta izvršeno nezakazano pristajanje u zračnu luku nipošto ne predstavlja situaciju koja sama po sebi uzrokuje ozbiljne probleme i neugodnosti poput onih u slučaju uskraćenog ukrcaja, otkazivanja ili dužeg kašnjenja za koje Uredba br. 261/2004, kako je tumači Sud, propisuje odštetu.
- 24 Takvi ozbiljni problemi i neugodnosti nastaju samo ako zrakoplov na predmetnom letu zbog pristajanja u zračnu luku stigne na svoje krajnje odredište sa zakašnjenjem od tri ili više sati u odnosu na predviđeno vrijeme dolaska, pri čemu je riječ o situaciji koja u načelu putniku daje pravo na odštetu koje je predviđeno u članku 5. stavku 1. točki (c) i članku 7. Uredbe br. 261/2004, kako ih tumači Sud (vidjeti u tom smislu presudu od 26. veljače 2013., Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, t. 32. i navedenu sudsku praksu).
- 25 S druge strane, izjednačavanjem leta koji dolazi na svoje predviđeno krajnje odredište nakon nezakazanog pristajanja u zračnu luku s otkazanim letom priznalo bi se pravo na odštetu putniku koji je zbog tog nezakazanog pristajanja u zračnu luku zakasnio u dolasku manje od tri sata, dok putnik koji je jednako zakasnio zbog drugog razloga ne bi imao pravo ostvariti odštetu propisanu u članku 5. stavku 1. točki (c) i članku 7. Uredbe br. 261/2004, kako ih tumači Sud, i stoga bi to bilo protivno načelu jednakog postupanja.

- 26 Doista, prema ustaljenoj sudskoj praksi, svaki pravni akt Unije treba tumačiti u skladu s ukupnim primarnim pravom, uključujući u skladu s tim načelom, kojim se zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (vidjeti presudu od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr., C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716, t. 48. i navedenu sudsku praksu).
- 27 S obzirom na prethodna razmatranja na pitanje suda koji je uputio zahtjev valja odgovoriti da članak 2. točku (l) Uredbe br. 261/2004 treba tumačiti na način da se let čija su mjesta polaska i dolaska u skladu sa zakazanim rasporedom letenja, ali tijekom kojega je izvršeno nezakazano pristajanje u zračnu luku, ne može smatrati otkazanim.

Troškovi

- 28 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članak 2. točku (l) Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 treba tumačiti na način da se let čija su mjesta polaska i dolaska u skladu sa zakazanim rasporedom letenja, ali tijekom kojega je izvršeno nezakazano pristajanje u zračnu luku, ne može smatrati otkazanim.

Potpisi